Anul XVI — Sibiiu, Vineri 23 Iulie (4 August) 1899 — Nr. 159

ABONAMENTELE

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarchie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl. 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERȚIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr., a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Popărce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refusă. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vênd la »Tipografia«, soc. pe acțiun

Numeri singuratici à 20 bani se vênd la librăria G. Cârjan, Ploești

„Unde sûnt Românii?“

(tvp.) Maghiarii au sărbat cu mare alaiu și cu nespusă însufleţire *patriotică* ziua de 30 Iunie n. A fost o zi însemnată pentru ei. Aniversarea morţei marelui lor poet liric *Petőfi*, căzut înainte cu cincizeci de ani în lupta dela *Sighişoara*.

Sărbări au fost aranjate din acest incident în *Budapesta* și în alte oraşe maghiare din ţeară; dar' adevărata festivitate a decurs în *Sighişoara*, la mormêntul poetului. S'a făcut mare peregrinaj naţional *maghiar* la groapa sărbătoritului, la care a luat parte tot ce are naţiunea maghiară mai bun și mai de frunte. A fost representat parlamentul, guvernul, toate societăţile culturale maghiare, municipiile, oraşele și chiar și poporul dela ţeară, — *sěcuimea*.

Cu un cuvênt, au fost nişte sărbări succese, — ceea-ce le serveşte spre onoare Maghiarilor. Nimic mai frumos și mai impunător, decât să vezi popoarele sărbătorind memoria figurilor măreţe din trecutul lor. Căci fiecare neam e *dator* să o facă aceasta. E frumos deci ceea-ce au făcut Maghiarii la Sighişoara. Nu e frumos însă, că nu ne lasă să facem și noi asemenea, faţă de figurile măreţe din trecutul *nostru*.

Avem și noi eroi, morţi înainte cu cincizeci de ani, dar' când am voit să vărsăm câte o lacrimă pe mormêntul lor, — am fost opriţi de suliţele gendarmilor!

Avem și noi figuri măreţe din anii 48—49, pe *Iancu* și *Şaguna*, dar' câte şicane n'a trebuit să îndurăm dela Maghiari, pentru ei!

Am putè stabilì un lung pomelnic pe tema aceasta, dar' n'o facem. *Nu noi* vom întroduce *disonanţă* în sărbările atât de succese ale Maghiarilor, ţinute la Sighişoara. Noi nu! Pentru-că *destulă disonanţă* au băgat *Maghiarii înşişi* în sărbările lor.

A fost o turburătoare disonanţă de ex. faptul, că la Sighişoara nu s'a sărbătorit memoria genialului *poet Petőfi*, a omului plin de foc și fantasie, care a dat literaturei maghiare într'adevăr plăsmuiri neperitoare spirituale, ci s'a sărbătorit memoria *şovinistului Petőfi*, a *renegatului*, care s'a lăpădat de neamul seu, 'și-a aruncat la o parte numele și limba, și a trecut cu totul la sînul naţiunei maghiare.

A fost o supărătoare disonanţă de ex. faptul, că oratorul parlamentului maghiar, vicepresidentul camerei, *Talian*, a presentat pe *Petőfi* ca exemplu demn de imitat în ce priveşte *şovinismul* și *renegarea naţionalităţei*, și a stabilit ca principiu trecerea lui *Petőfi* la naţiunea maghiară, principiu, pe care *trebue să-'l adopte* toţi nemaghiarii din ţeară.

A fost revoltătoare disonanţă de ex. și acel fapt, că după imnul Regelui s'a cântat imediat imnul lui Kossuth, pe care publicul 'l-a ascultat *cu capetele desvělite*.

Și aşa am putè continua cu pomelnicul și pe tema aceasta. Dar' n'o facem; ântâiu, pentru-că lucrul nu ne priveşte și al doilea, pentru-că nu vrem să *supărăm* pe nimeni. Noi nu! S'au supărat Maghiarii singuri, — și *asta* ne priveşte. Ne priveşte vorbirea dlui *Bartha Miklós*, şovinistul patentat, rostită cu această ocasiune, ca *discurs festiv*. Dl *Bartha* a remarcat *absenţa noastră* dela sărbări, — pentru-că pe singurul, și dela asemenea festivităţi inevitabilul *Şerban* de *Voila* nu 'l-a considerat nici *Bartha Miklós* de representant al poporului român, — și remarcându-o, *ne-a apostrofat*, și mâhnit a întrebat: »*Unde sûnt Românii?*«

Da; şovinistul *Bartha* a întrebat de noi, și a fost supărat că *noi* nu luăm parte la sărbările lor!

Da; *Bartha Miklós* a întrebat în discursul seu: »*Unde sûnt Românii?*« — și cu toate-că 'i-s'a dat un *potrivit* răspuns din public, că: »*mănâncă mămăligă*«, — (puliszkát esznek), ţinem să-'i răspundem și noi.

Românii, domnule Bartha, sûnt acolo, unde 'i-a împins *şovinismul maghiar* și *intoleranţa maghiară*, — la vetrele lor, departe de ori-ce întreprindere *maghiară*, fie politică, fie culturală.

Românii sûnt acolo, domnule Bartha, unde *demnitatea* lor naţională și *caracterul* lor naţional le dictează să stee: *la o parte!*

O; sûntem convinşi, dle *Bartha*, că dacă participam și noi la sărbările dela Sighişoara, ne-ai fi numit și pe noi *fraţi* și *amici*, ca și pe Saşi; d-ta, care pe Saşi 'i-ai asămănat cu *rîia*, și despre noi ai părere tot atât de *bună*, dacă nu *mai bună*. Ar fi fost o colosală *distincţie* pentru noi, nu-'i vorbă, dar' n'am reflectat și nu reflectăm la ea.

Noi, dle Bartha, preferim să rămânem retraşi, la *mămăliga noastră*, cu grijile și necazurile noastre, și nu rivnim la laudele și strîngerea de mâni a oamenilor, cari azi ne calumniază și ne fac trădători de patrie, ear' mâne ne îmbrăţişează, numai pentru-că au trebuinţă de noi, să le fim *stafaj* și *decor*.

Firea noastră nu ne permite, dle Bartha, să fim aşa cum sûnt alţii: ieri *duşmani* implacabili, astăzi *amici*, mâne earăşi *duşmani*. Noi, dle Bartha, sûntem oameni, cari ţinem la *caracterul nostru naţional*, mult, foarte mult, și de aceea nu facem comunism cu oameni *lipsiţi de sinceritate!*

Te asigurăm însă, dle Bartha, că în ziua »*cea de judecată*«, când Domnul sfânt va face dreptate pe acest pământ, *ne vei vedè* cu siguranţă și nu vei fi silit să mai întrebi: *unde sûnt Românii?*

Asta aveam să-'ţi răspundem.

Sibiiu, 3 Aug. n.

MIŞCAREA ÎN AUSTRIA. ***Senatul Vienei a ţinut Marţi şedinţă, în care s'a pronunţat în contra guvernărei cu ajutorul paragrafului 14 din constituţie şi în contra introducerei dărei de zăhar. Totodată s'a luat hotărîrea, ca pe astăzi, Joi, să se convoace consiliul comunal la o şedinţă extraordinară, pentru a se putè pronunţa şi el în causă. Consiliul comunal, probabil, va lua acelaşi conclus. A fost vorba în senat şi despre provocarea guvernului, să convoace imediat parlamentul, dar' şi în chestia aceasta se va pronunţa consiliul comunal, ca mai competent.***

VORBIREA LUI BARTHA. Eată partea referitoare la noi, din vorbirea lui Bartha Miklós: **„Amicii nostri Saşi! Vă salut! Fiindcă sûnteţi un popor cult, vă aplecaţi memoriei marelui poet. Şi fiţi salutaţi şi voi amicii nostri, cu buze sârbeşti, cari aţi dat două stele orisontului maghiar:** pe Damjanici **şi** pe Petőfi! **Dar'** fraţii Români unde sûnt? **Aşa de curênd să fi uitat ei, că lanţurile iobăgiei, a lui liră a ajutat să fie luate de pe mânile lor? Recunoştinţa decorează în prima linie pe un popor liber! Unde sûnt?“ — —**

În era nouă. *Adunarea* ***Slovacilor,*** *convocată pe 30 Iulie la* ***Turaveche,*** *a fost oprită din partea protopretorului din următorul curios motiv:* »*Preotul* ***Culic,*** *şi ceialalţi oratori ai adnnărei, sûnt* ***Panslavi,*** *cari nu odată au provocat neînţelegeri prin agitaţiile lor. Dat fiind însă, că în* ***Turaveche,*** *locul întrunirei proiectate, până acum a domnit pacea şi buna înţelegere, nu se poate permite, ca acolo să se samene sămênţa ideilor contrare ideei de stat maghiar, contrare concordiei ce domneşte între naţionalităţi şi contrare ordinei legale şi patriotismului*«.

S'a dat recurs în contra acestei absurdităţi; dar' facem rămăşag, că ministrul »*legei, dreptului şi dreptăţei*« *o va* ***aproba!***

DELA HAGA. Faptul comunicat ieri, că mai multe puteri n'au subscris nici convenţiunile nici declaraţiunile stabilite în conferenţa de pace dela Haga, **se înfrumseţează acum astfel, că s'a dat termin puterilor până la 31 Decemvrie pentru subscrierea actelor numite, şi că subscrierea se va obţinè negreşit până la finea anului. Nici o putere nu a negat subscrierea, ci 'şi-a reservat timp de cugetare. Să fie aşa!**

Din Bucovina.

Acţiunea provoacă totdeauna reacţiune. Aşa a fost asta de când e lumea. Şi aşa va fi cât va fi lumea. Energia cu care Bourguignon, presidentul Bucovinei, a căutat se înăbuşe ori-ce manifestare românească în Bucovina, a deşteptat tot mai mult pe fraţii bucovineni. 'Şi-au strîns rîndurile şi s'au pus pe apărare. Ear' lupta lor desperată a aflat viu echou în întregul corp al neamului românesc. Îndeosebi se manifestă zilnic o simpatie neobicinuită la fraţii din învecinata ***Moldova,*** *pentru cei răpiţi dela vatra comună. Moldovenii urmăresc cu cel mai viu interes tot ce se petrece în Bucovina. Ni-se scrie, că comitetul naţional studenţesc din Iaşi, ţinênd cont de împrejurarea, că deputatul Dr.* ***George Popovici*** *e sufletul mişcărei naţionale din Bucovina, 'l-a ales* ***membru de onoare*** *al asociaţiei studenţeşti, şi 'l-a felicitat pentru energia dovedită în luptele Bucovinenilor, în numele întregei studenţimi naţionaliste din capitala Moldovei. Ne face deosebită plăcere a putè înregistra această ştire.*

Dela Cristiania.

Conferenţa interparlamentară s'a deschis Marţi, cu o şedinţă formală, ţinută numai pentru legarea cunoştinţelor. Au sosit representanţi din toate ţările, representând toate parlamentele. Din partea Maghiarilor se află aici doisprăzece membri, în frunte cu contele *Apponyi*, ear' Românii din regat sûnt representaţi prin zece deputaţi și senatori. Primirea tuturor membrilor conferenţei a fost foarte afabilă și imposantă. Norvegienii 'și-au manifestat faţă de toţi simpatíile și bucuria că-'i pot saluta în ţeara lor. Marţi a fost o sărbare frumoasă la primăríe, aranjată în onoarea oaspeţilor. Şedinţa primă meritorială a conferenţei s'a ţinut ieri, Mercuri, și în ea s'au comunicat conferenţei conclusele aduse în congresul din anul trecut. Afară de membrii aparţinători parlamentelor, se mai află în Cristiania și alţi oaspeţi iubitori de pace, cum e doamna *Suttner* și alţii.

„Matica“.

Aveau şi Slovacii o societate culturală, un fel de Astra, *şi numele ei era* »Matica Slovenscа«. *Invidia Maghiarilor a făcut însă ca guvernul unguresc de pe vremuri să pună mâna pe ea. 'I-a sistat activitatea şi 'i-a confiscat capitalele. Cu venirea guvernului* Széll *la putere, — despre care se credea la început, că într'adevăr e un guvern al* »legei, dreptului şi dreptăţei«, *— fruntaşii slovaci au făcut încercarea de a* reactiva *asociaţiunea lor culturală, şi în consecinţă, au adresat un memorand lung ministrului de interne* Széll, *cerênd să-'i redee poporului slovac* »Matica« *sa, şi capitalele adunate din sărăcia Slovacilor. Şi cereau Slovacii, ca guvernul maghiar să le împlinească rugarea aceasta cu atât mai vîrtos, că şi ei ar dorì să emuleze în progres cultural cu celelalte neamuri din ţeară, ear' în scopul acesta* au trebuinţă de fondurile confiscate *din partea guvernului. Zilele trecute li-a răspuns însă ministrul* »legei, dreptului şi dreptăţei«, *că* nu le poate împlinì cererea; *nu poate permite ca* Matica *să fie reactivată, şi capitalele confiscate nu le poate înapoia; din contră, declară* Matica *de desfiinţată pentru totdeauna, din motivul, că* asociaţiunea nu a făcut nici un progres pe terenul literaturei slovace. *Notaţi bine:* Matica *e suspendată de decenii, şi guvernul îi bagă vină că n'a făcut progres în literatura slovacă! Nu e clasică motivarea ministrului Széll?*

Dela Arad.

Înfrăţirea maghiară-română.

Ştirea scurtă de ieri, despre o înfrăţire a Românilor cu Maghiarii întruniţi la masa episcopului *Goldiş*, se confirmă. Toate ziarele maghiare sûnt cuprinse de o nespusă bucurie putênd înregistra acest fapt de epocală importanţă, care după ele însemnează începutul unei *noue epoce* politice în Ungaria.

Chestia *naţională* a fost deci resolvată la masa episcopului din *Arad*, între ciocniri de păhare, sub auspiciile noului episcop aradan, prin o simplă îmbrăţişare a celor cu echilibrul cam prea — postmeridian.

Ziarul românesc dela Arad tocmai astăzi nu ni-a sosit, ca să vedem cum presentă el lucrurile; de aceea ne servim de gazetele maghiare din Arad, cari ni-se trimit de trei zile foarte punctual, deşi nu le-am cerut şi nu le-am abonat probabil pentru aceea, ca din ele să ne orientăm asupra *enormului succes* cu care 'şi-a început episcopul Goldiş activitatea sa în Arad.

Scoatem deci din ele aceea ce urmează.

Banchetul.

Marţi, la orele două, s'a ţinut banchetul, în grădina de iarnă a hotelului »*Crucea albă*«. *Goldiş* a întrat însoţit de *Popea*. Li-s'au făcut mari ovaţiuni. Musica militară a întonat un marş *românesc*, ear' imediat după acesta marşul lui *Rákoczy*. Va să zică înfrăţirea acì s'a început. Erau două mese întinse. La una, presidată de *Goldiş*, se afla episcopul *Popea*, archimandriţii *Musta* și *Hamsea*, deputatul *Beleş* și câţiva protopopi, apoi *Oncu*, *Mangra*, *Veliciu*, *Zigre*, și încă vre-o cinci Români, restul străini, în frunte cu *Tisza Pista*. Masa a doua era însă ocupată numai de *mizera plebs valahica*. Dela *Ciorogariu* până la — *Russu Şirianul*.

Toastele.

La friptură, — erau patru ore, — s'au început toastările. Primul toast 'l-a rostit P. S. S. episcopul *Popea* întru sănătatea Monarchului, sub a cărui guvernare Românii gr.-or. au primit autonomía bisericească și au primit și pe *Goldiş* de episcop. A răspuns P. S. S. *Goldiş*, ridicând păharul în sănătatea Metropolitului *Meţianu*, capul bisericei române ortodoxe și în sănătatea episcopului *Popea*, bărbatul cu merite, nu numai pe terenul bisericesc, ci și pe cel *literar*.

Veliciu a toastat pentru *Goldiş*, dela care Românii nu cer alta decât să fie un vrednic urmaş al lui *Şaguna* și *Sava Brancovici*. Deputatul *Beleş* toastează *ungureşte* pentru *guvern*, care a propus pe Goldiş spre întărire, și pentru membrii *parlamentului* maghiar.

Toastul lui Tisza.

S'a sculat acum *Tisza Pista* și a rostit o vorbire de cuprins politic. 'Şi-a exprimat bucuria, că poate lua parte la această festivitate, pentru a-'și da curs liber ideilor de cari a fost cuprins, sub efectul ei înălţător. Accentuează în prima linie, că atunci când în faptele noastre sûntem conduşi de adevărată alipire către patrie, e cu totul irelevant, — *dacă ne exprimăm sentimentele ungureşte sau româneşte*. Regretă că nu ştie româneşte; dar' va vorbì ungureşte, cu aceeaşi însufleţire și din inimă curată, cum au vorbit ceialalţi, înaintea sa, româneşte.

Oratorul zice, că s'a făcut pomenire despre membrii parlamentului. În numele colegilor sei presenţi mulţumeşte din inimă pentru distincţia ce li-s'a făcut, și cere voe să dee exprimare bucuriei cu care au luat toţi parte la festivitatea de astăzi. Iau parte cu inimă curată frăţească și cu sentimente de prieteníe, ca adevăraţi stimători și amici ai eroului sărbătorit al zilei de astăzi, — *Goldiş*.

Cu bucurie iau parte membrii parlamentului, și cu ei împreună societatea maghiară la sărbarea aceasta, pentru-că în alegerea lui Goldiş văd realisat un lucru, care îi umple de bucurie, ca patrioţi maghiari și ca amici ai concetăţenilor români. Oratorul continuă:

Dacă examinăm istoria, trebue să concedem, că naţiunea maghiară aşa a putut să ajungă aniversarea millenară, că n'a fost nici-odată asupritoarea celor cu buze străine, și n'a privit în ei pe inimcii, ci pe amicii sei, pe cari 'i-a stimat și i-a preţuit. Dacă vrea să existe și mai departe, nu poare fi nici în viitor asupritoare concetăţenilor cu buze străine. Naţiunea maghiară împlineşte o misiune în istoria universală, misiunea de a fi în mijlocul năzuinţelor de unificare, scut și păzitoare pe seama popoarelor din această parte a Europei. În împlinirea acestei misiuni, naţiunea maghiară numai un aliat natural are: *neamul românesc*. Aruncaţi o privire asupra istoriei și a globului, și veţi vedè de este alt mod de fericire pe seama neamului românesc decât înfrăţirea cu Maghiarii? Ne întristează ori-ce semn de retragere, și cu atât mai mare îmi este bucuria, văzând că în fruntea diecesei aradane a ajuns un episcop, care e splendid exemplu, că poate fi cineva *bun Român* și totodată credincios cetăţean al patriei.

Vorbitorul roagă pe *Goldiş* să-'și împlinească și în viitor misiunea cu aceeaşi iubire de neam și de patrie, care 'l-a caracterisat până acum. Ridică păharul pentru Goldiş, dorindu-'i să-'și vadă roadele sămênţei resfirate; și-'l goleşte și întru sănătatea acelor cetăţeni români, cari *sûnt credincioşi patriei*.

Cităm acum textual din »*Aradi Közlöny*«, următoarele:

»Aplause și strigături fără sfîrşit au urmat acestui măduos discurs politic. Şi efectul s'a ivit la moment. *Maghiari şi Români, însufleţiţi fiind, s'au îmbrăţişat prieteneşte în sală.* A fost covîrşitor de frumoasă scena, cărei asemenea de mult n'am mai văzut«.

Alte toaste.

Au urmat celelalte toaste oficioase. Dl *Oprean* a vorbit nemţeşte pentru armată, dl Dr. *Trailescu* pentru representanţii diferitelor confesiuni; *Frint*, preot evangelic pentru Goldiş, fişpanul *Fabian* tot pentru Goldiş, *Oncu* pentru Fabian, *Papp Ignatie* pentru primarul Aradului *Salacz*, acesta pentru Goldiş, dorind, ca cu blândeţa și patriotismul seu să devină apostolul păcei spre gloria diecesei sale și spre folosul credincioşilor și a oraşului Arad.

Toastul episc. Popea.

A ridicat un nou toast P. S. S. episcopul *Popea*, în care a dat mare importanţă declaratiunilor politice cuprinse în vorbirea lui *Tisza* fiiul, și a accentuat, că dacă cei chemaţi, după ideile acelea îşi vor întocmì guvernarea, îşi vor împlinì datoria în interesul patriei comune. Răul cel mai mare de până acum a fost, că *n'am voit să ştim că naţiunea maghiară şi română sûnt avisate una la alta de o miie de ani*, și aceasta a provocat divergenţele fatale naţionale. Fiecare om, ce se ocupă cu politica, trebue să înţeleagă, că *frecările aceste aparente au să fie netezite*. Principiile accentuate de contele *Tisza* sûnt foarte potrivite spre acest scop. Dacă am avè ocasiune să convenim mai des, și să ne schimbăm prieteneşte ideile, — a zis episcopul, — cum se întêmplă astăzi, ne-am înţelege și ne-am fi înţeles mai iute și am fi putut face mult împreună în interesul patriei și al causei comune. Dacă ne înţelegem unul pe altul, dacă ne unim în bună înţelegere, nici porţile iadului nu ar avè putere în Ungaria! Ne judecăm rău unii pe alţii, și e datorinţa noastră morală, ca să reparăm greşelile trecutului. Ridică păharul pentru executarea ideilor lui *Tisza*, pentru străbaterea lor în cercuri largi și goleşte păharul în sănătatea contelui *Tisza István*.

Cităm acum earăşi textual din *Aradi Közlöny*« următoarele şire:

»După terminarea însufleţitului toast s'au repetat scenele de mai nainte: Maghiari și Români 'și-au strîns prieteneşte mânile, au strigat »éljen« și »să trăească«.

Toastul lui Mangra.

A urmat toastul părintelui *Mangra*. Foaia maghiară dela Arad îl schiţează astfel:

Toastul lui *Vasile Mangra*, în urma personalităţei sale interesante, atrăsese deja dinainte atenţiunea asupra lui. Efectul a fost entusiast, sgomotos. Coardele armonice ale împăcărei, ale prieteniei dintre Maghiari și Români, le-a atins pătimaşul orator, pe care în zilele de duşmănii de sigur nu 'l-am putut numěra între prietenii nostri. Între state și naţiuni — zice oratorul — biserica representă dragostea. Basa statelor și naţiunilor în toate și totdeauna biserica este. Cel-ce nu are biserică, nu are nici patrie. Scopuri nobile nu poate realisa

nimenea fără biserică, pe care o representă clerul şi poporul. Trebue învĕţate toate naţiunile la iubirea faţă de biserică. Fiecine adoreze-'şi pe Dumnezeul seu *în limba sa maternă*, numai prin legile dumnezeeşti vom devenì tari. Noi Românii aici în Arad am dat exemplu, că ştim sĕ învingem prejudiţiile sociale, când ne-am ales episcop al nostru pe acela, pe care noi 'l-am voit. Şi alesu-'l-am prin puterea bisericei noastre, în aceea residă tăría noastră. Trebue sĕ luptăm şi sĕ ţinem piept prejudiţiilor, *în interesul păcei.* Mulţumeşte contelui *Stefan Tisza* pentru cuvintele entusiaste, cari au emanat dela un politician dătător de ton, dela un bărbat distins din toate punctele de vedere. Se alătură şi el la cuvintele episcopului *Popea*, că *trebue sĕ se dee prilej pentru înţelegerea reciprocă*, care va delătura duşmăniile. Cele auzite acum, pe viitor la tot casul vor da directivă cugetului lor, aşteaptă însĕ nu numai idei, ci şi *fapte.* Scopul e: *bună înţelegerea şi pacea.* Accentuează de nou succesul alegerei şi bea *pentru triumful stindardului!*

»Aplause sgomotoase au acoperit cuvintele acestea, — scrie foaia maghiară, — şi numĕrosul public a golit într'adevĕr păharul păcei, ear' după orele şese s'a resfirat în disposiţie entusiastă (ba bine că nu!). Adecă nu s'a resfirat, ci în corpore a mers la concert«.

Astfel a decurs deci actul epocal de înfrăţire maghiară - română, sĕvîrşit la instalarea episcopului dela Arad — Goldiş.

ASTRA.

Adunarea despărţĕmêntului — Deva.

Ilia-Murĕşană, 31 Iulie n.

Venit de pe valea Someşului pe frumoasa vale a Murĕşului, am avut ocasiunea şi fericirea a asista la o frumoasă sĕrbare românească. Aceasta a fost adunarea despărţĕmêntului VIII. al »*Asociaţiunei*«, ţinută în 30 Iulie n. în *Ilia-Murĕşană*. Aici am putut vedè, cum »Asociaţiunea« a fost în stare a aduna Români din depărtări mari, pentru a se încălzì la focul cultural al ei.

După terminarea serviciului divin, la care a asistat şi comitetul cercual, precum şi o mulţime de oaspeţi, s'a deschis adunarea gen. prin dl director al despărţĕmêntului *Francisc Hosszu-Longin*, cu următoarea vorbire:

— »Onorată adunare generală! Stimaţi domni şi iubiţi fraţi!

Oşteni ai unei mândre armate, ce are menirea sĕ cucerească numai cu arma culturei, am venit sĕ desfăşurăm stindardul nostru şí pe aceste plaiuri frumoase, locuite tot de fraţi de ai nostri.

Ce dulce, ce însufleţitor este momentul, când fiii şi fiicele aceluiaşi neam, încălziţi toţi de aceeaşi ardoare, cuprinşi de aceleaşi gânduri, se întrunesc cu dor şi dragoste, ca sĕ dee mărturíe de setea ce o au pentru înaintarea în cultura lor proprie.

Unde poate fi o sĕrbare mai înălţătoare, decât aceea când fraţi cu fraţi se întrec în a se înrola sub mândrul steag al culturei lor naţionale!?

Un popor deştept şi viguros dela natură, aşezat de mii de ani într'o ţeară atât de frumoasă, precum este scumpa noastră ţeară, are drept sĕ însetoşeze de cultură.

Drept aceea, fire-ar ori-cât de muncit şi de ar da de cele mai mari pedeci, fiecare Român are dreptul şi datoria sĕ alerge cu însufleţire acolo, unde s'a ridicat stindardul înaintărei, stindardul luminărei.

Armata noastră nu este nici înfiorătoare, nici nimicitoare de vieţi şi averi, ci ea ţinteşte: *a desarma cu lumină, a rivalisa cu producte spirituale şi a cucerì cu conştienţa puterei sale intelectuale!*

Oştirea noastră nu rîvneşte la comoara nimĕnui şi ştie sĕ preţuiască agoniseala ori-cărui neam.

Oştirea noastră cinsteşte pe toţi cari luptă pe asemenea teren cu ea şi se bucură de ori-ce progres ce se face pe vastul câmp al culturei.

Oştirea noastră nu invidiază, nu duşmăneşte oştirile străine, dar' adoară şi apĕră cu bărbăţie comorile ce le avem şi ce le vom mai aduna în viitor.

Sûnt 30 de ani şi mai bine, de când oştirea noastră, pe al cărei steag e scris cu litere de aur: »*Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român*«, an de an străbate cu mândríe în mijlocul poporului român.

Câtă lumină a revĕrsat, câtă bunătate a adus şi ce cuceriri, ce progrese a făcut, o ştie lumea şi ţeara, o ştie şi o simte fiecare Român.

Acest steag 'l-am adus aici în mijlocul vostru, iubiţi fraţi şi iubite surori, acest steag îl ridicăm azi şi sub acest steag vĕ rugăm sĕ vĕ înrolaţi cu toţii, — apoi veniţi sĕ chibzuim, cum sĕ-'l putem ridica tot mai sus, cum sĕ-'l asigurăm urmaşilor nostri mai cu temeiu şi cum sĕ ne înşirăm la munca ce ne aşteaptă, mai cu vrednicíe!

Adunarea gen. presentă o declar de deschisă!«

Cuvêntul de deschidere a fost primit cu vii aclamaţiuni.

S'a ridicat dl protopop local *Avram S. Pĕcurariu* şi cu cuvinte călduroase a rĕspuns dlui preşedinte, bineventând şi salutând comitetul şi adunarea gen. şi vorbind despre scopul măreţ ce-'l urmăreşte »Asociaţiunea«.

După terminarea vorbirilor s'a cetit lista membrilor de pe teritorul despărţĕmêntului. Apoi la propunerea dlui Dr. *Alex. L. Hosszu* se aleg pentru verificarea procesului verbal domnii Avram Pĕcurariu, protopop şi Nicolae Muntean, preot gr.-cat. în Dobra.

Urmează cetirea raportului secretarului, în care dl raportor relevează activitatea despărţĕmêntului şi între altele spune, că »Asociaţiunea« este învitată la Deva pe 27—28 August şi că comitetul cercual încă a dat mână de ajutor comitetului aranjator.

După aceea se ceteşte raportul cassarului şi se aleg comisiunile pentru înscrierea membrilor noi şi pentru controlarea raporturilor.

În comisiunea pentru înscrierea membrilor noi sûnt aleşi: d-nii Iosif Morar, protopop în Dobra şi dl Ladislau Oltean.

În comisiunea pentru controlarea rapoartelor presentate se aleg: domnii Serafin Olariu, preot în Branişca şi F. Budiu, comerciant în Zam, ear' dl preş. suspendează şedinţa pe 10 minute.

După redeschiderea şedinţei comisiunile îşi dau raporturile lor, din cari reese că toate sûnt aflate în ordine şi că s'au înscris mai mulţi membri, ba chiar şi dintre ţĕrani s'au înscris membri ajutători.

La rugarea dlui S. Olariu, dl preşedinte dă o deslušire despre depositul de 214 fl. 44 cr. al despărţĕmêntului, făcêndu-'i totodată şi istoricul.

Pe urmă aduce la cunoştinţa adunărei, că adunarea gen. a »Asociaţiunei« se va ţinè în ĕs-tan la *Deva* şi îşi exprimă dorinţa şi totodată roagă pe d-nii protopopi şi preoţi, ca sĕ stărue în comunele lor, ca la adunarea gen. din Deva sĕ se presente cât de mulţi ţĕrani, fiind proiectată şi o sĕrbare poporală; ear' ca delegaţi pentru adunarea generală se aleg d-nii *A. Pĕcurariu* şi *F. Budiu.*

Fiind ordinea de zi exhauriată, dl preşedinte prin o vorbire călduroasă mulţumeşte celor presenţi pentru interesul ce-'l arată faţă de »Asociaţiune« şi încheie adunarea generală.

La banchetul ce a urmat au fost peste 60 de tacâmuri; toaste însĕ s'au ţinut numai 3, şi anume: dl F. Hosszu L., directorul despărţĕmêntului a toastat pentru înflorirea »Asociaţiunei« şi pentru comitetul central; dl protopop local pentru dl F. Hosszu-Longin, ca director al despărţĕmêntului şi pentru prea stimata sa soţie, care ca presidentă a »Reuniunei femeilor române din comitatul Hunedoarei« încă munceşte cu abnegaţiune pentru înaintarea culturală a neamului nostru, ear' în urmă dl N. Muntean a toastat pentru Ilieni, cari s'au purtat atât de brav cu această ocasiune.

După banchet am avut fericirea de a admira petrecerea ţĕrănimei în curtea hotelului.

Seara a fost concert, la care a debutat şi un cor compus din tinerimea studioasă din jur, între cari mulţi teologi din Sibiiu şi studenţi din Braşov, Deva. Concertul s'a deschis cu »*Cântecul de jertfă*« de Beethoven, executat de cor. Dup'aceea a urmat un solo de violină a dlui I. Cl. *Iuga*, stud. abs. din Braşov, fiind acompaniat la pian de dl G. *Şorban*, conservatorist din Viena.

Mult a plăcut publicului şi cântecul »*Cucuruz cu frunza 'n sus*« de G. Şorban, care la dorinţa publicului a fost repetat.

Culmea concertului a fost frumoasa »*Fantasie pe motive româneşti*«, executată şi compusă totodată de dl G. *Şorban.* Executarea artistică şi frumoasă a acestui punct din partea tinĕrului artist Şorban a fost rĕsplătită cu furtunoase aplause din partea publicului şi cu un frumos buchet de flori; ear' dl Şorban a trebuit sĕ mai cânte 2 piese la dorinţa generală.

Cuartetul executat după aceasta, o compositie a dlui Şorban, încă a plăcut foarte mult publicului.

Declamaţiunea serioasă a dlor R. Vasilou şi N. Neamţ, încă a succes; aşa şi declam. comică a dlui G. Sêrb.

Prin cuartetul »*Sună buciumul alarmă*« s'a încheiat concertul. Dl dirigent al corului, teologul *Şuiagă*, s'a arĕtat a fi un dibaciu conducĕtor de cor.

După concert a urmat apoi dansul cu o animaţie foarte mare. Cuadrilul a fost dansat de peste 40 de părechi şi poate ar fi fost jucat şi de mai multe, dar' sala a fost foarte mică şi neacomodată pentru un public mare.

Între dame am observat pe doamnele: Elena Pop Hosszu-Longin din Deva; Pĕcurariu, Şorban, Orbonaş şi Fărcaş din Ilia; Leşnican din Dobra; Dragomir din Gurasada şi altele.

Ear' dintre drăgălaşele d-şoare: d-şoara Flora Şorban din Gherla; d-şoarele: Victoria şi Senefta Popovici, Cornelia Neamţ din Leşnic; Agaptia Ardelean din Deva; Valeria Şinca din Batiz, Constanţa Papp, Silvia Muntean şi M. Svoboda din Ilia; Constanţa Dănilă din Hunedoara; Aurelia Comloşi din Dobra; Aurelia Luch din Cărmăzăneşti şi altele pe cari nu 'mi-le-am putut însemna.

Un Someşan.

Revistă externă.

Din Sêrbia.

Tribunalul marţial din Belgrad 'şi-a împărţit materialul de pertractat în trei grupe. Grupa ântâiu o formează *delictele politice*, cari nu stau în legătură cu atentatul. Aceste se pertractează acum.

În a doua grupă urmează *Knezevici* şi cei-ce 'l-au pus la cale sĕ comită atentatul. În fruntea acestora e generalul *Nicolici.*

În a treia grupă sûnt clasaţi acusaţii, cari au făcut *complot contra dinastiei.* În fruntea acestora a fost *Tauşanovici* şi alţi radicali.

Pertractarea cu *Knezevici* nu se va ţinè decât pe la mijlocul lui August.

O depeşă din *Semlin* anunţă, că toţi *studenţii muntenegrini*, cari studiază în Belgrad, au fost expulsaţi din Sêrbia. Studenţii au sosit la Semlin fără mijloace şi au fost transportaţi la Fiume pe spesele comunei Semlin.

Crisă în Belgia.

Cabinetul *Van den Peereboom* 'şi-a dat demisia, după-ce comisiunea parlamentară a respins proiectul electoral, pentru care era sĕ se facă rĕscoală în Belgia.

Regele a primit abzicerea şi a însărcinat cu formarea cabinetului pe *De Smet de Nayer.* Acesta e aderent al sistemului electoral *proporţional.*

Situaţia e foarte precarie, de oare-ce opositia pretinde disolvarea camerei înainte de-a se forma noul minister. Socialiştii se pregătesc la o resistenţă politică. Se dă ca sigur, că conflictele vor fi neîncunjurabile.

Din toată lumea.

Din Italia. — Delcassé în Rusia. — Din San-Domingo.

Semioficioasa »*Gazeta Piemontese*« din *Torino* e informată, că consiliul ministerial a decis disolvarea camerei italiane şi escrierea de noue alegeri.

*

Ministrul de externe al Franciei *Delcasse* a plecat ieri la Petersburg, sĕ reîntoarcă visita contelui *Murawiev.*

*

Presidentul republicei *San-Domingo* (Haiti, America), cu numele Ulise *Heureaux* a fost ucis zilele aceste. În urma acesteia spiritele sûnt foarte agitate. E teama de o rĕscoală. O depeşă din 1 l. c. anunţă, că va fi ales de president generalul *Figuereo.*

Cronica zilei.

Sibiiu, 3 Aug. n.

Memento. *5 August:* Teatru şi petrecere în Zam.

6 August: Astra, desp. Sebeş, adun. gen. în Pianul-de-sus. — Astra, desp. XXI. (Năsĕud), adun gen. în Năsĕud. — Tinerimea universitară, petrecere în Năsĕud în favorul şcoalei gr.-or. şi gr.-cat. — Astra, desp. XXIII. (Turda), adun. gen. în Turda. — Petrecere în Tirimia-mare pentru edificarea casei parochiale. — Petrecere în Lăpuşul-unguresc în favorul şcoalei gr.-cat. — Astra, desp. Oraviţa, adun. în Cacova. — Sfinţirea bis. gr.-cat. în Hosufalĕu (Chior) şi petrecerea tinerimei academice. — Sfinţirea bis. gr.-cat. în Rĕstolţ. — Petrecere în Mediaş. — Astra, desp, XXX., adun. gen. în Saschiz. — Petrecere în Pianul-de-sus pentru înfiinţarea unei biblioteci poporale. — Petrecere în Cacova (Oraviţa) în fav. fond. Astrei. — Petrecere în Câmpeni în favorul bisericei gr.-cat.

8 August: Astra, desp. Panciovei, adun. de constituire şi organisare, în Panciova.

10 August: Astra, desp. XXVI., adunare gen. în Reghin. — Reun. înv. gr.-cat. sătmăreni, adun. gen. în Şaşari. — Concert şi petrecere în Şaşari. — Petrecere în Reghinul-săsesc în fav. şcoalei gr.-cat.

*

Sextil Puşcariu, fiiul advocatului Iosif Puşcariu din Braşov, a făcut cu bun succes examenul de *Doctor în filosofie* la universitatea din Lipsca.

*

Sĕrbările dela Sĕlişte. Ultimul punct dela bogatul program al sĕrbărilor erau excursiunile la »Fântâna Folti« sau »Crinţi«, dacă se vor arĕta dorinţe din partea publicului. Ziua destinată pe acest scop a fost Marţi.

În urma ploiei de Luni se credea, că acest punct al programului va rĕmânè neexecutat. Îndreptându-se însĕ timpul spre bine şi rĕmânênd şi pe aceestă zi un public foarte numĕros, după ameazi s'a făcut excursiune la »Fântâna Folti«. Pe când excursioniştii 'şi-au petrecut foarte plăcut cu cântări şi jocuri la rondoul de pe deal, o altă parte de public, mai ales tineretul, a rĕmas în comună petrecêndu-şi vesel la jocul din »Pavilon«. Cu musica în frunte, excursioniştii seara s'au reîntors în comună şi împreună cu publicul rĕmas acasă au continuat petrecerea în grădina hotelului comunal.

Veselía şi animaţia era la culme. Târziu în noapte presidentul a fost petrecut de întreaga societate adunată şi cu musica la cuartirul seu.

Întreaga zi »expositiunea« a fost deschisă şi cercetată de un foarte numĕros public din loc, jur şi Sibiiu, Români şi străini veniţi anume spre acest scop.

Cu trenul de Mercuri dimineaţa dl Iosif Vulcan a plecat spre casă, satisfăcut, fericit şi mulţumit de succesul adunărei. A fost petrecut până la gară de comitetul aranjator dimpreună cu o frumoasă cunună de dame. Pe terenul gărei 'şi-a luat rĕmas bun stringênd mâna tuturor. Urcat în cupeu, din uşa acestuia rosteşte un frumos discurs de adio. Bĕtrânul pioner al culturei era adânc emoţionat, cuvintele sale atât de dulci şi fermecătoare, încât au stors lacrĕmi din ochii multora. Puternice urale de trăească încoronară acest discurs. Încă vre-o câteva momente şi trenul se pune în mişcare urmat de entusiaste cuvinte de adio!

*

Fapte. »*Gazeta Transilvaniei*« scrie în raportul seu despre sĕrbările maghiare dela Sighişoara următoarele:

»*Românii n'au participat nici unul.* Faptul, că vestitul »ficior al popii din Voila«, deputatul *N. Şerban*, a ţinut sĕ apară şi el şi sĕ se facă »interesant« prin »cabrioleta« lui trasă de *cinci* cai mînaţi de el, ear' îndĕrĕt ocupând loc vizitíul seu îmbrăcat în *costum unguresc*, — nu valorează nimic«.

În raportul nostru de ieri, despre sĕrbările naţionale dela *Sĕlişte* se ziceau următoarele:

»Se însărcinează comitetul a încassa dela *Dr. N. Şerban*, deputat, suma de 100 fl. taxă de membru fundator, restantă din 1896«.

*

„Sfânt Ilie“ la Timişoara. La biserica gr.-or. din Timişoara-Fabric ziua sfântului proroc Ilie fiind şi ziua hramului bisericei, s'a sĕrbat cu mare solemnitate, asistând la liturgie şi o companie de gală a reg. 43 comandată de căpitanul Traian Băcillă şi avênd în frunte capela militară. Liturgia a fost celebrată de protopresbiterul Dr. Traian

FOIŢA „TRIBUNEI“.

Dela băi.

Borsec, 27 Iulie n.

În România cea mai frecuentată staţiune balneară e *Stănicul* din Moldova, (mai e un Slănic şi în Muntenia). Până acuma această staţiune ocupă primul rang. E în special baia de predilecţie a Moldovenilor. Fie ei ministri, ex-ministri, profesori universitari, mari proprietari, funcţionari, toţi aici îşi dau locul de întâlnire în timpul verei şi într'un mod aşa de consecuent, încât vezi generaţii întregi ale numitelor familii strecorându-se prin localitatea aceasta. Aici vin cu copíii lor ca mici, tot aici îi întâlneşti cu ei ca mari, căsătoriţi, ca părinţi, cari la rîndul lor fac şi ei aşa, mai departe. Aşa că acest lucru poate fi plăcut sau neplăcut. Plăcut pentru cei-ce ţin poate sĕ facă studíi genealogice, dar' foarte neplăcut pentru cei-ce caută tipuri noue şi idei noue, şi în locul lor dă tot de aceiaşi şi ear' de acieaşi, numai în loc sĕ-'i mai găsească vioi, comunicativi, curtesani ca odinioară (nicăiri atâta curte ca în Slănicul din Moldova), îi regăseşte azi mai cărunţi şi mai indiferenţi, mâne şi mai cărunţi şi şi mai posaci şi în fine albi de tot şi tăcuţi, sau cel mult represetaţi prin noua lor generaţie, care e în cele mai multe casuri ediţie corectată a unui lucru deja cunoscut.

Ca sĕ-'ţi poţi da seamă în ce consistă consecuenţa visitatorilor acestor băi, trebue sĕ te întrebi, este acest colţişor de pământ aşa neîntrecut de frumos, aşa provĕzut cu toate comodităţile civilisaţiunei, încât Românii din România liberă, iubitori de comfort şi de Francia şi Italia, sĕ găsească tot ce le place, aici? Ca sĕ ajungi la acest Eldorado te cobori la ultima staţiune de tren, la *Tîrgu-Ocna.* De acolo duce un drum croit la voea Domnului de-alungul munţilor până la Slănic. Distanţa aceasta se parcurge în goana cea mai mare peste urcuşuri şi coborîşuri, peste poduri slabe şi podeţe ânguste şi putrede, căci treci apa: *Slănicu*, mai de multe-ori, gonind mereu pe neresuflate şi pomenindu-te când sus pe deal, când jos în vale, când eară sus şi eară jos, până te întrebi la urma urmei, oare scăpamĕ-va Domnul cu vieaţă, căci unei minuni 'i-o datoreşti, de oare-ce numai de un lat de mână de-ar greşì roata la stânga drumului mâncat de vremuri, te-ai prăvălì la vale, de unde mulţi n'au mai eşit. De mult 'şi-au tot propus generaţii întregi de Moldoveni, sĕ-'şi croiască o şosea în regulă, dar' din oră în oră se uita rĕul, şi în fine tot ajungi dacă e s'ajungi, şi încă în 2 ore — distanţă ce în alte ţĕri s'ar parcurge în 4. — E un mare câştig de timp (!).

Baia e situată în vale, încunjurată de munţi cu prea puţini brazi. Natura presentă frumuseţi obicĭnuite, clima însĕ e plăcută, dulce. Sursele de apă erau mai eficace înainte de captare, astăzi sûnt mai slabe.

Comfort era acum vre-o 10 ani mai puţin, astăzi s'au îngrijit şi pentru cei exigenţi. E de remarcat însĕ, că afluenţa era atunci tot aşa de mare ca şi acum. Găseşti hotel spaţios şi luxos, casină cu sală de teatru, cu logi în toată forma, găseşti, concerte, conferenţe ştientifice, baluri ca şi-'n capitală, dar'... prea puţine locuri de plimbare, şi mult praf pe cărările şi drumurile de parcurs, multă necurăţenie pe la spatele caselor şi vilelor.

Boierii nostri moldoveni trec cu vederea lucrurile de ordine aşa de secundară, şi trăesc patriarchal în locul lor de predilecţie, care în trăsĕturi generale, e aşa cum 'l-am schiţat.

Vezi cu admiraţie cum fostii ministri, fostii primari ai Iaşului, umblaţi prin ţĕri civilisate, şi damele lor luxoase, merg conciliant pe acelaşi drum cu oiţele satului, care neconturbate lasă în urmă semne de trecere pe acolo; şi cum măturători nu sûnt, rĕmâne sĕ le mature elegantele trecĕtoare, cu dantelele fine ale rochiilor lor.

Ce-'i atrage dar' aşa puternic şi consecuent pe boierii nostri moldoveni în colţişorul lor muntos? *E vieaţa patriarchală*, amestecată cu ozon şi cu mult praf; e dulcele »*a fi la sine*« (le chez soi). Dar' ori-cum ar fi, aceasta le revine spre laudă, mai ales dacă treci alături într'o ţeară învecinată la un popor străin, în *Transilvania*, la amicii (?) nostri *maghiari*, ca sĕ vezi ce le-a dăruit lor natura ca refuj de vară, cum îl întreţin ei, şi dacă sĕ ştiu şi ei bucura de ce e al lor, ca Românii.

Ca cea mai însemnată baie a Ungurilor transilvăneni e considerat Borszék-ul. Prin 3 drumuri poţi ajunge acolo. Din direcţiunea de către vest: *Pesta*, Szász-Régen, Topliţa-română — Borszék. Din direcţiunea de către sud: *Braşov*, Csik-Szereda, Csikváros — Borszék, şi din România. Pe ori-unde ai venì, la ultima staţiune de tren stau gata trăsuri şi diligenţe, ca sĕ conducă visitatorii la Borszék. Venind din România, ultima staţiune de cale ferată e *Peatra*, un orăşel mic de munte cu semnele caracteristice ale localităţilor muntoase: tăcere — linişte — tristeţă. De aici cu trăsura sau cu posta iai drumul tot de-alungul *Bistriţei*, pe o şosea bună, bine întreţinută, populată de sătişoare frumoase, curate, care se ţin lanţ până la *Borszék.*

Tot aşa mergi de-alungul Bistriţei în pasul cumpĕnit al cailor, de par'că 'ţi-e tihnă, mai ales când cunoşti goana de pe drumul Slănicului. Aşa mergênd te delectezi în vederea cursului şerpuit al rîului, care când îţi apare la dreapta, când la stânga, când crezi că 'l-a îmbucat pământul, şi numai îl vezi că apare eărăşi şi pe el se afurişează lin o plută, a doua, a treia, conduse de Românaşi vînjoşi şi sprinteni, ear' femeile lor în costumul strîns pe trupul lor svelt, normal, neschimonosit de modă, stau sigure în picioare, la mijlocul plutei, ca-şi-cum ar servì de echilibru casei lor plutitoare.

Tot mergênd aşa tihnit treci Bistriţa de nenumĕrate-ori după placul cursului ei, dar' treci peste poduri construite solid, din bârne de grosimi enorme, spriginite de împrejmuiri de bolovani. In 6 ore ajungi graniţa Transilvaniei.

Eşti la *Tulgheş*, dar' tot graiu românesc te întimpină. O biserică frumoasă îţi spune, că poporenii români au un brav paroch, e viceprotopopul *Dobreanu* cu 85 de ani de vieaţă. Te cuprinde pietatea, când îl vezi şi te gândeşti, că nici timpul n'a îndrăznit sĕ distrugă, ce natură a creat bun.

În fine continui drumul pe pământul Transilvaniei. Satele ce mai ai de parcurs până la Borszék: Tulgheş şi Corbu sûnt populate mai mult de Români şi au case şi mai bune decât ale Românilor din România-liberă, cele mai multe sûnt clădite din peatră, cu ferestri mari, au grădini cu flori în faţă, curţi curate, pline cu paşĕri de casă şi toate trebuincioasele. (Va urma).

ÎNVIERE.

— Roman — 69

de **Leo Tolstoi.**

(Urmare).

XLIX.

A doua zi dimineaţa, Nekhludov se sculă tocmai pe la nouĕ ciasuri. Servitorul care era însărcinat sĕ-'l slujească, cum îl auzì mişcându-se, îi aduse ghetele, mai lucìi de cum fusese ele vre-odată, puse lângă patu-'i un urcior cu apă de isvor proaspĕtă şi limpede şi-'l vestì, că ţĕranii începuseră sĕ se adune.

Nekhludov sărì din pat şi-'şi aduse aminte de evenimentele din ajun. Simţĕmintele lui de părere de rĕu la gândul de a-'şi ceda moşíile, pierise eărăşi fără sĕ lase vre-o urmă. Ba chiar 'i-se

Putici. După liturgie s'a făcut litie, ear' după ameazi s'a ţinut obicĭnuita »rugă« (petrecerea hramului).

*

Incendiuri. În hotarul comunei *Seulea*, s'a iscat alaltăieri foc, care a mistuit o jireadă de paie şi una de pleavă.

În *Oroslamos*, deasemenea în hotar, din schînteile maşinei de îmblătit s'a aprins grâul ţĕranului Stevo Radici. A ars o mare jireadă de paie, una de pleavă şi 10 clăi de grâu. Paguba e 4000 fl.

*

Alegerea dela Haţeg. »Ziua de 29 Iulie a. c., nefastă zi a fost pentru Românii *cu suflet curat* din aceste ţinuturi curat româneşti, căci dat ni-a fost sĕ vedem cum poporul nostru, condus de preoţi inconştienţi, fără leac de pudoare, între sunete de trimbiţă şi dobe, la umbra tricolorului unguresc — nisuia spre romanticul oraş românesc *Haţeg*, unde s'a ţinut în acea zi alegerea de deputat dietal, unde *tradarea* şi *ruşinea* adusă asupra neamului lor, rĕsplătite au fost cu 2 fl. şi un păpricaş«.

Astfel îşi începe raportul despre alegerea de deputat dietal un bun Român din părţile Haţegului, şi în mâhnirea sa pentru purtarea neromânească a câtorva preoţi rĭvnitori după arginţi, cere osânda naţiunei asupra lor. Pe popor îl scusă cu faptul, că în lipsa de conducĕtori adevĕraţi e foarte înapoiat şi nu ştie ce face, dar' condamnă ţinuta preoţilor din Barul-mare, Galaţi-Toteşti, Rîu-de-Mori, (»oameni ignoranţi mai mult bigoţi decât religioşi, fără nici un ideal«), apoi a preoţilor N. Todoran din Coroeşti, Bora din Petros, Vladislav din Livadia, Mihăesc din Rîul-Alb şi a preotului gr.-or. Ioan Stefoane Preda din Petrila, despre care spune, că la banchetul de după alegere a voit sĕ cânte ceva, dar' »limba nu se învîrtea în jurul osiei«, cum şi a părintelui Muntean din Federi. »'I-am ales ca pe capre dintre oi«, — încheie raportul, — »'i-am predat supremului for, opiniunei publice româneşti, dela care sper pentru ei sentenţa meritată«.

*

Petrecerea din Topârcea. Ca întregire a notiţei noastre de ieri, mai amintim, că dl Dr. *Vecerdea*, advocat în Sibiiu, a făcut promisiune, că în casul de s'ar înfiinţa în comuna sa natală proiectata bibliotecă poporală, îi va pune la dispositie pentru totdeauna revista »*Transilvania*«, organul »Asociaţiunei« pentru lit. română şi cultura poporului român.

*

Derailare. Pe calea ferată Klagenfurt-Marburg a derailat Luni noaptea un tren precipitându-se câteva vagoane într'un abis de 10 metri. Un conductor a murit, ear' 20 călĕtori au fost grav rĕniţi.

*

Minciuni ungureşti — date de gol. Se ştie ce svon mare înscenase presa maghiară, mai ales cea din Budapesta, pe tema, că fetele sĕcuence cari trec în România ca servitoare, ajung în miserie şi ticăloşire morală şi în legătură cu acest svon puseseră la cale o acţiune puternică, agreată chiar şi de guvern, ca aceste nenorocite sĕ nu mai fie lăsate a trece în România, ci sĕ fie primite în serviciu pe la familiile maghiare din Ungaria. Dând crezĕmânt acestor svonuri şi voind sĕ salveze şi ele câteva fete dela »ticăloşirea morală« ce le aşteaptă în România, mai multe familii din Dobriţin au cerut dela Reuniunea economică de acolo sĕ le aducă fete sĕcuence ca servitoare. Reuniunea a trimis în Sĕcuime pe secretarul seu, care — după-cum spune »Pesti Napló« dela 31 Iulie — eată cu ce resultat s'a re'ntors:

»Acolo înse (printre Sĕcui) s'a convins, că nici o singură fată sĕcuiancă nu poate duce găzdoaielor din Dobriţin. Cercurile dătătoare de ton din comitatele Treiscaune, Ciuc şi Odorheiu au declarat unanim, că *soartea sĕcuimei ce emigrează în România nu e aşa tristă, desperată, şi nu e aşa daunoasă precum o cred aceasta cei de dincoaci de Dealul Craiului.* (Adecă cei din Ungaria. — Red. »Trib.«) *Căci dintre emigraţi 90% se re'ntorc acasă îndată-ce 'şi-au făcut rînd de ceva capital. Apoi în România sûnt cu mult mai bine plătiţi, decât aici acasă;* din acest motiv e foatre greu a abate emigrarea spre Alföld. Afară de acestea, azi deja, când noue şi noue fabrice se înfiinţează şi în Sĕcuime, excedent de puteri muncitoare nici nu este acolo«.

Aşa spune din cuvênt în cuvênt organul guvernamental »Pesti Napló« şi noi luăm act despre faptul, că ei înşişi se dădură de gol cu minciunile despre miseria şi nenorocirea la care ajung în România fetele sĕcuence şi toţi hămisiţii cari sĕ nutresc, şi câştigă şi celor de acasă hrană, pe pământul ospital al României.

*

Stipendii. Din fundaţiunea »Seminarul junimei române greco-catolice studioase în Blaj« sûnt de conferit două stipendii de câte 100 fl., pentru alumni ai internatului din Blaj. Termin de concurs 12 August st. n.

*

Pălmuirea la miliţie. Ministrul comun de rĕsboiu într'o ordinaţiune dată organelor sale subalterne a interzis pălmuirea pe faţă şi pe urechi a militarilor de rînd (gregarilor), fiindcă statistica a dovedit că în urma pălmuirilor spărgêndu-se timpana urechii, cei mai mulţi gregari au devenit surzi, prin urmare neapţi pentru serviciu, ceea-ce este în detrimentul serviciului militar.

*

Telefon între Budapesta şi Bucureşti. Din unele părţi se lansează ştirea, că în curênd se va întroduce legătură telefonică între Budapesta şi Bucureşti.

*

Vênătoare de lupi se va face în curênd pe hotarul comunei Pecĭcaveche (comit. Aradului), unde în timpul din urmă s'au înmulţit aşa de mult, încât fac foarte mari pagube economilor. Marţi d. e. au sfăşiat 6 oi.

*

Moarte tragică. Lucrătorul Tapasztó János din Szederhát plecând la lucru împreună cu nevastă-sa, copilaşii rĕmaşi singuri acasă s'au pus sĕ se joace de-a bucătăría, făcênd şi foc sub olcuţe. Hainele unei copile de 6 ani au luat foc, ceea-ce vĕzênd ceialalţi băieţi, au fugit. Pe când au alergat într'ajutor vecinii, nenorocita fetişoară era moartă.

*

Pentru negrijă. Lucrătorul Kömives János din Pecĭca-ungurească voind alaltă-seară sĕ oprească maşina de îmblătit şi apropiindu-se prea tare de roată, cureaua 'i-a prins piciorul drept şi 'i-'l-a smuls din şold.

*

Premii. Despărţĕmêntul XXVI. al »*Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român*« (director Petru Uilăcan în Reghin) conform conclusului din adunarea generală dela 17 Iulie 1898, dă două premii de câte 15 fl. acelor învĕţători din raionul despărţĕmêntului, cari s'au distins prin corul de cântări, fie de adulţi, fie de copii, sau prin pomărit, grădinărit şi legumărit. Terminul pentru înaintarea cererilor: 9 August st. n.

*

Ţiganii ucigaşi. La ştirea de ieri despre omorul comis de Ţiganii corturari pe drumul între Aiud şi Ciumbrud ni-se trimite întregirea, că Ţiganii, turmentaţi de beutură, lărmuiau şi puşcau din revolver. Jutarul (păzitor de câmp) Ioan *Cristea* 'i-a făcut atenţi sĕ nu puşte, căci gloanţele pot sĕ nimerească în vre-un lucrător din câmp. La aceasta Ţiganii au năvălit pe ei; 'i-au alergat în ajutor cantonierul George Molnár şi lucrătorul Şárdi József. Dar' corturarii fiind o ceată întreagă, pe Cristea 'l-au ucis, pe Molnár 'l-au rănit cu trei gloanţe de revolver, ear' pe Şárdi 'l-au bătut rĕu cu ciomegele.

*

Ştiri mĕrunte. În San-Domingo un orcan teribil a făcut mari devastări sĕptĕmâna trecută. Trei corăbii s'au cufundat împreună cu întreg personalul.

— Orfana de 15 ani Olga Crucean din Pecĭca s'a sinucis aruncându-se în Murĕş.

— Dr. Alexandru Poynár a fost întărit din partea ministrului de justiţie în postul de subnotar la tribunalul din Oradea-mare.

— În Timişoara calfa pleuar Carol Wyresch a căzut de pe coperişul unei case din piaţa Coronini şi 'şi-a rupt amêndouĕ picioarele.

— În Aiud învĕţăcelul cojocar Mihail Székely, băiat de 15 ani, s'a împuşcat.

— Dr. Nagy Károly, medic montan în Abrud, a murit în 28 Iulie.

— O femeie din clasa lucrătorilor alaltăieri a născut pe drumul dintre Timişoara şi Mehala doi gemeni, ambii ficiori.

— Pe cânii din Timişoara e pusă carantină de 40 zile, din causa unor casuri de turbare.

La

Abonament lunar

pentru

August st. vechiu

învită

Administraţia ziarului „TRIBUNA".

Soc. „Inocenţiu Micu Clain".

— Raport general pe 1898/9. —

(Urmare).

B) Partea specială.

Averea societăţei o formează: biblioteca, cassa şi publicaţiunile societăţei, păstrate în archiv.

I. Biblioteca.

1. *Cărţile.* Prevĕzênd spesele cele mari cu traducerea şi edarea opului: »Tragedia Calvarului«, pentru procurarea de cărţi numai o mică sumă s'a putut lua în budgetul anului acestuia. Cu toate acestea biblioteca s'a înmulţit prin cumpĕrare, dar' mai mult prin generoase donaţiuni, cu 114 opuri în 128 tomuri, 128 vol., 96 fascicli şi 25 broşuri aşa, încât de present numĕră: 2173 opuri în 2770 tom., 2735 vol., 1 fragment, 157 fascicli, 27 broşuri şi 8 charte.

Cu mare mulţumire înregistrăm numele acelor p. t. domni şi institute ştientifice, cari în decursul anului au contribuit la înmulţirea bibliotecei societăţei cu următoarele opuri:

Academia Română 3; Academia maghiară 18; Alexiu Viciu, profesor 1; Redacţia »Unirei« 1; cancelaria metr. din loc 2; I. Bardoşi, insp. reg. în pens. 6; D. Voniga 1; d-na Dr. E. Raţiu 2; Emiliu Faust, teol. abs. 2; George Petroviciu, căpitan în România 25; I. Genţ, preot 1; I. M. Moldovan, canonic preposit 1; Ioan Pop, teolog a. III. 2; Iuniu B. Micu, canc. metrop. 2; Dr. Iuliu Maniu, adv. archid. 2; librăria din loc 1; d-na Maria Marin 21; Nicolau Brânzĕu 1; N. Togan 1; Petru Simtion 11; d-na vĕd. Ros. Sigismund Pop 1; Tit Bud, vicar 1; Dr. V. Bian 1. Suma: 107 opuri.

2. *Ziare periodice şi reviste.*

a) donate:

»Foaia şcolastică«, »Unirea«, »Gazeta Transilvaniei«, »Albina«, »Convorbiri Literare«, »Economia Naţională«, »Floare Albastră«, »Foaia pentru toţi«, »Jurnalul societăţei agricole«, »Akadémiai Értesitő«, »Alkotmány«, »Magyar Állam«, »Foaia Diecesană«, »Ovidiu«, »Archiva«, »Familia«, »Vulturul«, »Revista Orăştiei«, »Telegraful Român«, »Transilvania«, »Tribuna«, »Katolisches Vereinsblatt«.

b) cumpĕrate:

»Enciclopedia Română« şi »Revista Ilustrată«.

Onoratele redacţiuni, cari au binevoit a ne gratifica ziarele, eventual revistele mai sus însemnate, sûnt rugate a primì şi cu această ocasiune adâncile noastre mulţumite, rugându-le, ca şi pe viitor sĕ aibă aceeaşi bunăvoinţă faţă de societatea noastră. (Va urma).

ECONOMIE.

KRUPP!!!

Ţin a declara din capul locului, că în acest articol nu este vorba de un chef straşnic în urma căruia sĕ se fi vĕzut participanţii *Krupp!* Din contră; aş vrea sĕ descriu însemnătatea celei mai mari întreprinderi industriale din Europa — dacă nu din lumea întreagă — şi adecă întreprinderea firmei *Krupp* din *Essen.*

Etablisementul Krupp este grandios! Şi când zici Krupp, zici şi *tun*, pentru-că este mai cunoscut ca fabricant de tunuri.

Firmei Krupp aparţin: Fabrica şi turnătoría de oţĕl din Essen, fabrica de oţĕl din Annen în Vestfalia, fabrica Gruson din Buckan lângă Magdeburg, patru cuptoare de topit ferul în Dinsburg, Neuwied, Engers şi Rheinhausen; o mină la Sayn, alte patru mine de cărbuni, proprietatea lui Krupp, afară că mai este tovarĕş şi la alte mine de cărbuni. Are peste 500 de mine, din cari îşi procură mineralul preţios, pe care topindu-'l în cuptoarele cele uriaşe produce ferul, cel mai important metal.

Firma Krupp mai posede mine de minerale în Bilbao (Spania-de-Nord), un loc lângă Meppen de o lungime de 16,8 chlmetri, unde se încearcă tunurile şi se face şi tragerea la tir. Mai posede 3 vapoare de mare, o mulţime de cariere de peatră şi nĕsip şi în fine exploatează pe basa unui contract produsele renumitului stabiliment »*Germania*« în *Berlin* şi *Kiel*, fabrică de maşini şi vapoare.

Sĕ vedem acum ce fabrichează Krupp, căci ar fi greşită ideea, că Krupp s'ar ocupa numai cu turnătoría de tunuri!

În Essen branşa principală este fabricaţiunea de tunuri (până la finea anului 1898 a liferat 37.000 bucăţi), gloanţe şi muniţiune. Ţĕvi de puşcă, table de oţĕl, cu cari se îmbracă vapoarele de rĕsboiu, şi tinichele de oţĕl pentru vapoarele comerciale. Material pentru căi ferate, pentru vapoare şi diverse părţi de maşini, toate produsele de oţĕl, ca table, drugi, valţuri etc. etc.

În stabilimentul seu din Essen 'i-a trebuit în anul 1897/8, 786.415 tone de cărbuni, în medie pe ziua de lucru 2620 tone sau — 7 trenuri à 38 vagoane à 10.000 chlg. vagonul! În celelalte fabrici s'au consumat 413,192 tone, în total 1,199.610 tone sau pe zi în medie 4000 de tone de cărbuni — just 40 de milioane chlgr!!

Unde-'i foc, trebue sĕ fie şi apă. În Essen s'a consumat în anul 1897/8 13,027.806 metri cubici de apă — cam atât, cât consumă în un an oraşul Frankfurt l/Main!

Gas aerian s'a consumat 17,307.480 m. c. (consumul oraşului Breslau în acelaşi period a fost 16,666.300 m. c., ear' Düsseldorf 14,311.290 m. c.

Stabilimentul de electricitate e compus din trei clădiri cu 4 staţiuni de distribuit electricitatea. În fabrica din Essen sûnt 720 lampe mari (Bogenlampen) şi 5771 mici (Glühlampen).

Pentru întreţinerea mişcărei şi a transporturilor în fabrică posede o reţea de cale ferată normală în lungime de 57 chlm. cu 16 locomotive-tender şi 621 vagoane. *Zilnic* circulează între fabrică şi gările dela Essen (gara principală şi gara de nord) la staţia Bergeborbeck *50 de trenuri.* Pe urmă o cale ferată ângustă de 43 chlm. lungime, cu 22 locomotive şi 1025 vagoane.

Reţeaua telegrafică se compune în Essen din 31 staţiuni cu 57 aparate Morse şi 80 chlm. lungime a conductelor. Bine înţeles că stă în directă legătură cu oficiul telegrafic al statului şi în anul 1898/99 s'au expedat şi primit 19.308 telegrame. Instalaţia telefonică e compusă din 295 staţiuni cu 298 aparate telefonice şi o lungime a cablului de 297 chlm. Vorbiri prin telefon sûnt zilnic 925.

Colonîile de lucrători în Essen şi jur sûnt renumite în toată lumea şi servesc de model. Krupp a clădit locuinţe practice şi sănĕtoase pentru lucrătorii sei, în cari locuesc 4209 familii. Tot în Essen mai posede Krupp 2 spitaluri, 2 lazarete (pentru eventuale epidemíi), 1 casă de recreaţiune, 1 casarmă pentru lucrători, 2 hotele pentru lucrători neînsuraţi, 2 casinuri pentru funcţionari şi şefii lucrătorilor, 5 diferite şcoli şi 1 bibliotecă bogată.

Toate aceste instituţiuni sûnt pentru lucrători şi copíii lor.

La prima Ianuarie 1899 au fost în total *41.750 persoane în serviciul firmei Krupp!!*

Când ceteşti cifrele aceste imposante, par'că te cuprind fiori! Şi nu trebue scăpat din vedere, că această grandioasă instalaţiune industrială a fost la începutul fondărei firmei, mică şi numai prin sîrguinţa, energia şi inteligenţa rĕposatului consilier comercial *F. Krupp*, a ajuns astăzi la importanţa fără seamĕn recunoscută de cinci părţi ale globului.

Şi cu toate aceste, *alt industriaş* este, care plăteşte, cele mai mari dări către stat în Europa! Nu Fridr. Krupp, al cărui stabiliment 'l-am desris mai sus, este platnicul cel mai mare, ci fabricantul de bere şi spirt *D. U. Bragadir* din Bucureşti, cu circa 3½ mil. de lei pe an!! ***Petri.***

Tribuna Literară.

Au apărut:

A apărut în tipografia noastră cartea „***Principiile politicei***" (după *Dr. Fr. de Holtzendorff*) de *Teodor V. Păcăţian.* Formatul 8° mare, cuprinsul 290 pagine, tiparul curat şi ceteţ. Preţul 2 fl.

În cartea aceasta, de netăgăduită valoare literară, sûnt tratate cu multă competenţă următoarele teme din domeniul *politicei:*

Politica e — ştiinţă. — Politica e — artă. — Conexiunea ştiinţei şi a artei de stat în procesul politic. — Raportul dreptului positiv cu politica. — Conflictele între manuarea dreptului şi a politicei practice. — Raportul între morală şi politică. — Scopurile ideale de stat. — Scopurile reale de stat. — Scopul de putere naţională al statelor. — Scopul de drept individual în stat. — Scopul social-cultural al statului. — Armonia scopurilor de stat.

O recomandăm cu căldură publicului român, iubitor de literatura ştientifică, în special însĕ celor-ce, conform posiţiei lor sociale, sûnt chemaţi sĕ fie conducĕtori politici ai poporului nostru.

De vînzare în librăria institutului nostru.

*

Bunacuviinţă, de I. Bernard Krier, traducere liberă de Animpodist Daschievici, Suceava, red. şi editura societăţei »Şcoala română«. Preţul 30 cr. (Figurează ca nr. 3 din biblioteca de petrecere şi învĕţătură pentru tineret).

*

Împĕratul Marc Ulpiu Traian (98—117 d. Chr.). Prelegere ţinută la 16 Martie 1893 în localităţile »clubului român« din Suceava, de Animpodist Daschevici. Tip. conc. Arch. Silv. Morariu-Andrievici în Cernăuţi.

*

Istoria agriculturei, de I. Loser, traducţiune autorisată, de »Un prieten al plugarilor«. Retipărire din »Tel. Rom.« Sibiiu, tiparul tipografiei archidiecesane.

*

Almanachul tipografic, anul al III-lea pe 1899, de dl *George Filip*, tipograf.

Acest Almanach este o lucrare artistică, tipărită în institutul de arte grafice »Minerva« a dlor Filip, Moroianu, Popovici şi Tălăşescu.

Cuprinde o bogată şi foarte interesantă materie literară, ştiintifică, comercială etc. Adresele ziarelor cotidiane din capitală cu personalnl redacţiilor etc.

În text, pe lângă multe ilustraţiuni artistic lucrate în diferite colori, menţionăm două, în trei colori: una representă o Româncă din Ardeal şi alta un cort ţigănesc.

Almanachul este elegant legat în pânză şi sĕ vinde cu 1 leu şi 50 volumul.

Sosiţi în Sibiiu.

La 3 August n. 1899.

Hotel »*Împĕratul Romanilor*«: Szabó cu soţia, profesor din Mişcolţ; Dr. Sinkovici, medic de regiment din Chezdi-Oşorheiu; Klimcsak, voiajor, Pohl, comerciant din Viena, Amberg din Innsbruck, Lessel din Dresda, Pollak din Cluj, Mühlstein din Praga, Schwarz din Tîrgul-Murĕşului, Gáldonyi, Bollati, Huszár, din Budapesta, comercianţi.

Hotel »*Neurihrer*«: Flora Károly, musicantă din Alba-Iulia; Nicolau, Mesculescu, din Rîmnic, ingineri.

Hotel »*Meltzer*«: Philopovici, secretar din Agnita; Antonescu cu soţia, Ianculescu, Niculescu, din Câneni, comercianţi; Filip, preot din Feneşel.

Med. univ.

Dr. Alex. de Vaida-Voevod,

medic român.

[231] 1—15 **KARLSBAD,**

ALTE WIESE, „GOLDNE KRONE".

părù un lucru de mirare, ca sĕ aibă nişte astfel de simţiri. Pe când se îmbrăca, se înveselea de faptul pe care era sĕ'-l facă, şi la veselia lui se amesteca, fără voea lui, o oare-care mândrie.

Dela fereastră el vedea pajiştea plină de ciocoare, pe care se strîngeau ţĕranii. Şi nu ocăiseră de giaba broaştele în ajun, căci vremea se schimbase peste noapte. O ploaie mĕruntă şi caldă, fără adiere de vênt, cădea de cu dimineaţă, acăţêndu-'şi stropii ei de frunze şi de ierburi. Aerul care străbătea în cameră, era îmbuibat de mirosul verdeţurilor şi al pământului umezit. Nekhludov se uita cum veniau ţĕranii pe pajişte.

Câte unul, câte unul ei veniau mereu, îşi dau bună dimineaţa şi se aşezau în cerc şi răzimându-se în ciomege, se puneau la vorbă.

Girantul, un om scund si gros, într'o redingotă scurtă cu un guler verde şi cu nişte nasturi enormi, întrà în cameră. El spuse lui Nekhludov, că se adunase toată lumea, dar' că aceia mai puteau aştepta şi-'l întrebà dacă-'i plăcea pentru dejun mai mult cafea sau ceaiu.

— Nu, mulţumesc, aide mai bine sĕ punem afacerea la cale! — rĕspunse Nekhludov. El încerca o simţire şi mai neprevĕzută, decât cea pe care o încercase în seara trecută: un simţĕmênt de timiditate şi de ruşine în faţa perspectivei convorbirei lui cu ţĕranii.

Era gata sĕ realiseze cea mai scumpă dorinţă a ţĕranilor, o dorinţă a cărei realisare ei nici măcar nu cutezau sĕ o viseze. Era gata sĕ le dee, cu un preţ foarte scăzut, toate pământurile lui, sĕ le ofere această preţioasă binefacere. Şi, cu toate acestea, fără sĕ ştie de ce, se simţea încurcat. Când se apropià de ţĕrani şi-'i vĕzù pe toţi luându-'şi înaintea lui căciulele din capetele lor blonde şi oacheşe, cărunte şi chele, turburarea lui devenì aşa de mare, că nu putù multă vreme sĕ mai vorbească.

Ploaia cea mĕruntă cădea mereu, udând puţin pĕrul, barbale şi perii caftanelor. Dar' ţĕranii, fără sĕ se sinchisească, nu-'şi deslipiau o clipă ochii de pe *barina*, aşteptând ce-o sĕ zică; şi el sta în mijlocul lor turburat, neputênd sĕ scoată o vorbă.

Penibila tăcere fu întreruptă în sfîrşit, de girant, tip de German rece şi sigur de el însuşi, care de altmintrelea, vorbia foarte bine ruseşte şi se ţinea drept un bun cunoscĕtor al ţĕranului rus. Acel om gros, bine hrănit şi Nekhludov în picioare lângă el formau un contrast isbitor cu chipurile sbârcite şi uscate ale restului adunărei.

— Ascultaţi, — zise girantul, — eată că prinţul vrea sĕ vĕ facă un bine! El vĕ dă pămênturi, cu toate-că voi nu meritaţi asta!

— Cum n'o merităm, Vasile Carlici? Dar' nu lucrăm destul pentru tine? — rĕspunse un ţĕran scund şi roşu, foarte vorbăreţ. — Noi eram foarte mulţumiţi de rĕposata princesă, — pe care Dumnezeu a luat-o în împĕrăţía cerurilor! — şi tinĕrul prinţ, după câte vedem, nici el nu ne părăseşte!

(Va urma).

Mĕtasă Henneberg

(HENNEBERG-SEIDE)

— veritabilă numai dacă e procurată din fabricile mele —

neagră, albă şi colorată dela 45 cr până la fl 14.65 de metru — lucie, vĕrgată carrè, mustrată, Damaste etc. (cam 240 diferite calităţi şi 2000 diferite colori şi desemnuri etc.

Pentru haine şi blouse din fabrică. Privaţilor li-se trimite franco şi liber de vamă, în casă.

Mustre se trimit cu posta primă.

[4] 31 52 (În Elveţia porto postal e duplu).

Fabricile de mĕtasă ale lui G. Henneberg în Zürich,

(liferant de curte c. şi r.)

Adaus literar.

— Specimene din »Tragedia Calvarului«. —

(Urmare).

Ce dumnezeéscă cursă iĭ întindea, luĭ Pilat, vecĭnica înţelepcĭune, prin acestea minunate cuvinte! Ce măĭestrie supraomenéscă îndrepta mersul acesteĭ convorbirĭ! Faţă în faţă, între patru ochĭ, se găsĭaŭ: Dumnezeul cel ce voĭa să mîntuéscă, şi omul ce, dinaintea graţieĭ, se da înapoĭ. Gândirea înţelepţesce condusă a luĭ Isus silĭa gândirea luĭ Pilat ca să discute adevĕrul. Cuvîntul Fiiuluĭ omenesc rĕspîndĭa asupra locoţiitoriuluĭ împăratuluĭ un farmec de vrăjire, căruĭa nime nu-i s'ar fi putut împotrivì. S'ar fi zis că e o mreje în carea cel ce părea prins, cerca să învĕluéscă sufletul celuĭ ce deja nu maĭ era el judecător. Cucerirea acestuĭa se părea aşa de cu putinţă. Sub sfînta strălucire a Fiuluĭ omenesc, Pilat se făcea tot maĭ frumos. Puţin încă, şi el ar fi devenit un credincĭos, un chemat şi ales, nu mucenic.

Dar, îşĭ aduse aminte de Tiberiu şi, cu o mişcare repede a spirituluĭ, se descurcà:

»Ce este adevĕrul?«, întrebà el. Şi, ca şi când s'ar fi temut să audă rĕspunsul, întórse învinuituluĭ spatele, şi eşì iarăşĭ la căpeteniile preoţilor [1] carĭ, afară, începuseră a-şĭ pierde răbdarea, în vreme ce norodul crescea mereŭ în jurul lor. [2]

Adevĕrul, Pilate, e frate cu dreptatea: în faţa luĭ îşĭ alege omul ca să fie: prevaricator orĭ martir.

Tăcerea luĭ Isus.

Şi Pilat, încă şi maĭ convins despre nevinovăţia luĭ Isus şi despre mărimea luĭ morală, avu curajul să zică archiereilor:

»Nicĭ o vină nu aflu întru acest om« [3].

Se póte închipuì ce vifor a stîrnit între căpeteniile preoţilor aceasta declaraţie a luĭ Pilat. Tóte obositórele lor uneltirĭ şi le vedeaŭ prăbuşindu-se. Invinuirile, strigătele, clevetele de tot soĭul încep din nou. [4] Invĭerşunarea crescea mereŭ. [5] Intrégă viaţa luĭ Christos, tóte vorbele, tóte lucrările luĭ sînt cernute prin cĭurul ureĭ şi al viclenieĭ. Din întreg traĭul luĭ atît de nevinovat şi plin de fapte milostive, nimic nu rĕmîne nepîngărit de aceştĭ duşmanĭ plinĭ de otravă, nimic nu rĕmîne nemînjit de murdăria guriĭ şi de fierea inimiĭ lor. Pilat însuşĭ, din ce în ce tot maĭ creştin, cu tóte că se hotărîse ca să se păzéscă de a întra în vre-o bănuĭală, se uĭta, înmărmurit la aceasta isbucnire a jidovilor. In sfîrşit, ne maĭ putêndu-se stăpînì, se întórse către Isus pre care îl aduseră lîngă el, şi îi zise:

»Aŭ nu audĭ câte mărturisesc asupra ta?... [6] Nimica nu rĕspundĭ?... Vedĭ, câte mărturisesc acestĭa?... [7]

Şi Isus nu rĕspundea la nicĭ un cuvênt, cât se mira diregĕtorul foarte. [8]

Pilat nu cunoscea pe Dumnezeŭ şi nu scia că, în ceasul acesta, asupra consciinţiĭ luĭ Isus apĕsaŭ greŭ tóte fără-de-legile lumiĭ, nu scia că Isus tăcea, copleşit şi încurcat, din pricina că, maĭ pe sus de persóna luĭ Pilat, vedea stând vecĭnica dreptate. Pilat nu era jidov, şi de aceea nu putea să scie că acum se împlinĭa, nu în chip, ci în cea maĭ spăĭmîntătóre realitate, porunca mare şi înfricoşată a luĭ Moise: »Şi va pune Aaron, archiereul, mînile sale pe capul ţapuluĭ celuĭ viu, şi va mărturisì peste el tóte fără-de-legile fiilor luĭ Israil, şi tóte nedreptăţile lor, şi tóte păcatele lor, şi le va pune pe capul ţapuluĭ celuĭ viŭ, şi-l va slobozi *prin mînă de om gătit — anume spre aceasta* — în pustie. Şi va lua ţapul peste sine nedreptăţile lor în pămînt necălcat... Şi cel ce va slobozì ţapul cel osebit spre slobozire, *va scălda trupul seŭ cu apă* [9]!!!« Pilat nu era creştin, şi decĭ nu înţelegea sublimitatea şi vitejia celor ce, în faţa ocărilor şi defaĭmeĭ, nu îşĭ deschid gura.

Şi de aceea se mira Pilat foarte.

(Va urma.)

[1]) Ioan, XVIII. 38.
[2]) Luca, XXIII. 4.
[3]) Luca, XXIII. 14.
[4]) Mat., XXVIII. 12.
[5]) Luca, XXIII. 5.
[6]) Mat., XXVII. 13.
[7]) Marcu, XV. 4.
[8]) Mat., XXVII. 14.
[9]) Levit., XVI., 21—22, 26.

Bibliografie.

DIN TAINELE VIEŢEI

de

MARGARETA MOLDOVAN.

Despre novelele şi schiţele apărute sub acest titlu *Gazeta Transilvaniei* publică o dare de seamă, în care între altele se scriu următoarele:

»Novelele şi schiţele d-nei M. Moldovan îmi par nişte mici ochiri din vieaţă — ochiri duioase şi drăgălaşe, şi din vieaţa autoarei şi din vieaţa altora. În aceste novele şi schiţe, mai în toate, întâlnim suflete blând muncite de dorul fericirei, de dorul binelui, ce nu vine, ce nu urmează, ce nu se împlineşte; căci »zădarnic cauţi aceea ce nu 'ţi-e scris să ai«. Ni-se descrie iubirea de mamă: puternică, sfântă, duioasă, gingaşe, dar' şi dragostea păcătoasă — şi aceasta într'un chip fin şi moralisător«.

„Naţionalitatea“. Societatea noastră »Tipografia« a scos într'o elegantă broşură interesantul studiu de *Max Nordau* despre »Naţionalitate«. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor nsotri limbajul frumos în care »Rosmarin« al nostru a ştiut sé-'l îmbrace e gustat deja de cetitorii nostri, căci în »Tribuna« s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai ca interesantele observaţiuni originale ale genialului autor să nu rĕmână resfirate prin atâţia numeri de ziar, ci să fie colectate într'un mănunhiu, mai accesibile la cetit şi meditat. Aceasta a împlinit-o »Tipografia« cânn a retipărit articolii din »Tribuna« în broşura de faţă. În estensiune de 40 pagini tipărite frumos pe hârtíe fină, această preţioasă broşură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria »Tipografia« societate pe acţiuni în Sibiiu.

Cursul pieţei din Sibiiu.

Din 3 August n. 1899.

Hârtíe-monetă română .	Cump.	9.36	vênd.	9.42
Lire turceşti	„	—.—	„	—.—
Imperiali (15 R° aur) .	„	18.90	„	19.—
Ruble ruseşti 100 à . .	„	126.25	„	127.25
Galbeni	„	5.62	„	5.67
Napoleon-d'ori . . .	„	9.50	„	9.56
100 Marce germane .	„	58.50	„	59.—
Livre sterling	„	11.94	„	12.06

Bursa de Budapesta.

Din 1 August n. 1899.

Renta de aur ung. 4%	118.90
„ „ „ „ 4%	96 40
„ ung. val. cor. 6%	120.75
Împrumutul căilor ferate ung.	120.25
Bonuri rurale ung.	94.60
„ „ croate-slavone	96.25
Obligaţiunile desp. regaliilor	100.25
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin .	138.50
Renta de hârtíe austriacă	100.40
„ de argint austriacă	100.20
„ de aur austriacă	118.75
Losuri austriace din 1860	139.—
Acţiunile băncei austro-ungare	905.—
„ „ de credit ung.	394.—
„ „ de credit austr.	389 50
Scrisuri fonciare ale institutului de credit şi economíi „Albina“	102.
Argintul	5.67
Galbeni împĕrăteşti	5.65
Napoleon-d'ori	9.55
Mărci 100 imp. germane	58.80
London 10 Livre sterlingi	120.60

Bursa de Viena.

Din 1 August n. 1899.

Renta de aur 4%	118.85
Renta ung. v. c. 4%	96 65
Imprumutul căilor ferate ung.	121.—
Bonuri rurale ung.	94.40
„ „ croate-slavone	96 25
Renta de hârtíe austriacă	100.45
„ „ argint austriacă	100.25
„ „ aur austriacă	118.75
Losuri austriace din 1860	—.—
Acţiunile băncei austro-ungare	902.—
„ „ de credit ung.	393.—
„ „ de credit austr.	388.50

Bursa de Bucureşti.

Din 20 Iulie v.

5% Renta perpetuă		4% Fonc. rur. .	83½
5 „ „ am. 1881	100½	5 „ „ urb. Buc.	92½
5 „ „ „ 1892	100½	5 „ „ Iaşi	87
5 „ „ „ 1893	100½	Banca Nation. .	2710
5 „ „ „ 1894	87¼	„ Agricolă .	360
4 „ „ „ 1889	89½	„ României .	
5 „ „ „ 90.94	90½	„ de scont .	385
4 „ „ „ 1896	92	Dac. Rom. . . .	450
4 „ „ „ 1898	92	Naţionala . . .	472
Convertite rurale.	—	Patria	
5% Obl. c. B. 1883	—	Canstrucţii . . .	80
4½ „ „ „ 1890	—	Basalt artificial .	
5% „ „ „ 1895	—	Tramv. nou . .	
5 „ Fonc. rur. .	96½	Baia centrală . .	137

Pentru redacţie şi editură responsabil: **Andreiu Balteş.**
Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acţiuni: **V. H Dressnandt.**

Un candidat de advocat

român,

află aplicare în cancelaria advocatului

Dr. Armin König,

în Versecz (com. Timiş).

[229] 2—3

3—400 carĕ de fên

bun şi uscat bine, se află de **vênzare** la dl [230] 1—3

Dionisiu Simon,

proprietar

în Sângeorgiul-de-Câmpie, u. p. Uzdi-Szt.-Péter.

Cu preţ redus!

A apărut şi se află de vênzare la „Tipografia“, societate pe acţiuni în Sibiiu

Şcoalele din Blaj.

Studiu istoric

de

Nicolae Brânzeu,

profesor la liceul „I. C. Brătianu“ în Piteşti.

Preţul redus dela 1 fl. la 50 cr.

Pentru porto postal încă 5 cr. mai mult.

Două cărţi folositoare

pentru ţeranul român

au apărut tocmai şi se află de vênzare în librăria „Tipografia“, societate pe acţiuni. Sibiiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cei 12 preoţi întemniţaţi în Cluj.

Preţul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Preţul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte **5 cr.** mai mult.

„Tipografia“, societate pe acţ. în Sibiiu.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silaşi,

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24×32 cm. să trimite francat pentru **25 cr.**

Librăria „Tipografiei“, soc. pe acţiuni.

„Tipografia“, soc. pe acţiuni, Sibiiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Bariţiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părţi alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preţ redus!

Volumul I.

broş. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30

Volumul II.

broş. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80

Volumul III.

broş. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broş. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = şase florini şi cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Aceasta carte n'ar fi iertat să lipsească din casa nici unui bun Român.

„Foaia Poporului“,

este cea mai bună şi mai ieftină gazetă poporală.

„Foaia Poporului“

ese în fiecare Duminecă, în format cuart mare, cu cuprins bogat politic-naţional, economic, literar, informativ etc. şi cu ilustraţiuni.

Pentru-ca fiecare ştiutor de carte să poată abona această foaie

„Foaia Poporului“

va costa numai 2 fl. pe anul întreg sau 1 fl. pe jumĕtate de an.

Abonamentele se fac de-adreptul sau prin mandate postale la

„Tipografia“, soc. pe acţiuni, Sibiiu.

La Librăria **„Tipografiei“**, soc. pe acţiuni în Sibiiu,

să află de vênzare

următoarele publicaţiuni

ale Societăţii

„Inocenţiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

1. *„Epistole către un preot tinĕr“* de Aloisiu Melcher. Partea I. şi II. 2 volume mari cu preţul redus de . . . . 1 fl. 50 cr.
2. *„Pregătire la moarte“*, adecă consideraţiuni asupra maximelor eterne folositoare tuturor spre meditare şi preoţilor spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. *„Duh muscălesc“*, naraţiune de Bolanden (45 pag.) . . — fl. 10 cr.

— Se recomandă mai ales preoţilor. —

Descrierea Ardealului.

Cine voeşte să cunoască frumoasa ţeara a *Ardealului*, şi cu deosebire *Munţii-Apuseni*, patria lui Horia şi Iancu, să cetească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Ţeara-Noastră,

descrierea părţilor sudice ale Transilvaniei şi Valea-Mureşului, apoi

Zarandul şi Munţii-Apuseni,

Cu 9 ilustraţiuni şi o schiţă.

Descrierile sûnt facute în fel de călĕtorie, cu datinele şi porturile Românilor şi cu multe legende despre dealuri, cetăţi, isvoare ş. a.

Fiecare carte costă 1 fl. (şi 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate ziarele noastre au apreciat în cuvinte elogioase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română.

„Liga română“, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descripţie a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a rĕspuns deci prin această publicaţiune unei trebuinţe ce într'adevĕr se simţia la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită.

Comande se pot face la

„Tipografia“, soc. pe acţiuni, Sibiiu.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACŢIUNI, SIBIIU.

Scrierile eminentului şi simpaticului poet şi prosator

Al. Vlăhuţă,

se află de vênzare pe lângă preţurile originale şi anume:

„Iubire“, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
„Dan“, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
„Dan“, *roman*, Biblioteca pentru toţi, 4 uri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. . . . . 64 cr.
„Din geana vieţii“, ediţia III. (1895) . . . . . fl. 1.75.
„Din goana vieţii“, (Biblioteca pentru toţi, 3 uri), edit. C. Müller 48 cr.
„Icoane sterse“, nuvele, (Biblioteca pentru toţi), edit. C. Müller 16 cr.
„Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 . . . . . fl. 1.25

Cel mai nou volum de nuvele:

„În vîltoare“, *nuvele*, editura Miloşescu 1896 . . . . fl. 1.—

Comandele să se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acţiuni, Sibiiu.